

RESTAURATORI ROMÂNI: ARHITECTUL ȘTEFAN BALȘ (1902 – 1994)

FIȘĂ MONUMENT RESTAURAT

Denumire: Biserica "Sf. Nicolae" a mănăstirii Coșula, jud. Botoșani

Localizare: sat Coșula com. Coșula, județ Botoșani

Cod LMI 2015: BT-II-a-A-01959.01

Scurt istoric

Mănăstirea Coșula a fost construită în anul 1535 de către marele vistiernic Mateiaș, sfetnicul domnitorului Petru Rareș. Biserica a fost pictată în frescă în perioada 1537-1538.

Deasupra ușii pronaosului se află o pisanie cu următoarea inscripție în limba slavonă: "*Cu vrerea Tatălui și cu ajutorul Fiului și cu săvârșirea Sfântului Duh a binevoit dumnealui Matiaș Marele Vistiernic și a zidit hramul Sf. Nicolae la mănăstirea sa, pe Miletin; s-a început la 23 aprilie și s-a săvârșit în același an, anul 7043 septemvrie 8 zile*" (=1535).

În secolele XVII-XVIII, mănăstirea a fost un important centru cultural, aici realizându-se prima traducere în limba română a unui text din Herodot de către un monah de la Coșula în secolul al XVIII-lea. Textul tradus a fost depus de către istoricul Nicolae Iorga la Academia Română. De asemenea, un număr de 372 de documente s-au luat din mănăstire și s-au depus la Arhivele Naționale.

În anul 1908, mănăstirea a fost părăsită de călugări; biserica a devenit biserică parohială a satului, iar clădirile monahale au fost cedate Ministerului Sănătății pentru a adăposti un spital.

Restaurare – etapa Ștefan Balș

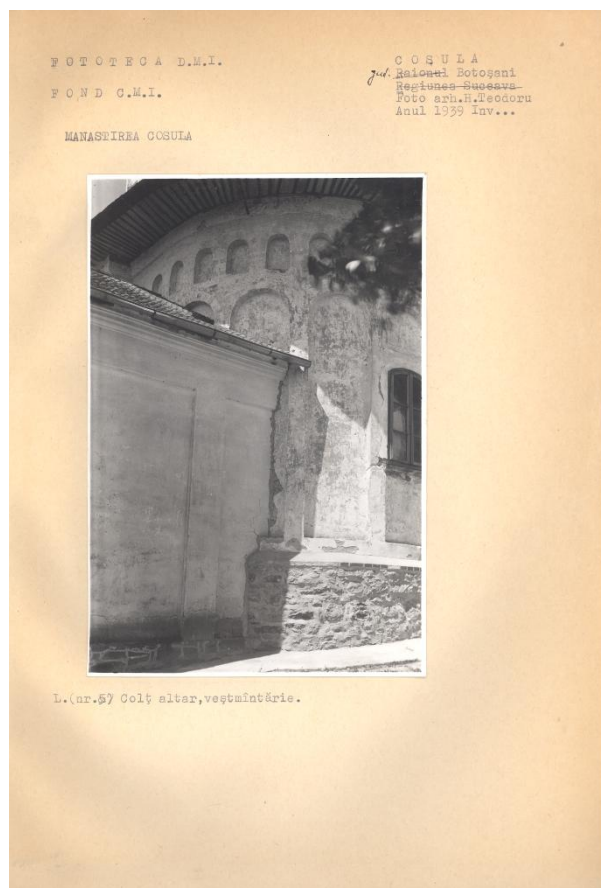
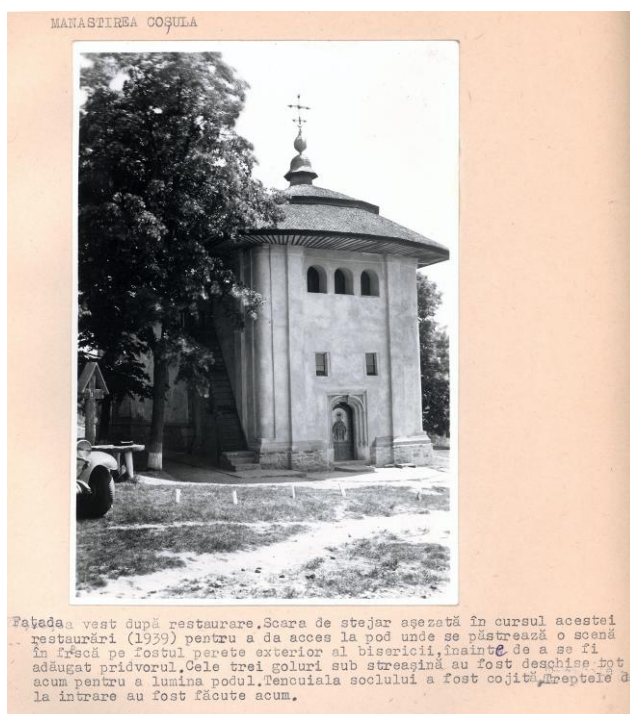
La biserica Sf. Nicolae din Coșula, jud. Botoșani s-au făcut următoarele lucrări:

- S-a dat jos tencuiala de pe soclu, lăsându-se piatra aparentă. Copertina soclului s-a făcut ca și cea veche din două rânduri de cărămidă;
- Pentru a se putea vizita pictura în frescă la peretele de apus al bisericii, fost perete exterior, s-a făcut o scară de lemn de-a lungul

peretelui de nord al pridvorului și s-au deschis spre streșinăriște ferestre;

- Au fost decapate tencuielile bisericii, păstrându-se tencuielile vechi cu zugrăveală imitând zidăria de cărămidă în două culori, roșu și albastru;
- S-au făcut lucrări exterioare printre care trotuarul de piatră în jurul bisericii, s-a coborât nivelul de călcare pe latura de nord la altar.

Documentar foto

Sursa Fotografiiilor:

Arhiva / fototeca I.N.P.

Autor arh. Horia Teodoru, 1939

Bibliografie

Dumitru Agachi - "Îngerul emblematic de la Coșula", în vol. Siviu Văcaru și Aurica Ichim (coord.) - "Monumentul. vol. VII" (Lucrările Simpozionului Național „Monumentul - Tradiție și viitor”, Ediția VII-a, Iași, 2005), (Ed. Trinitas, Iași, 2006), p. 515-526.

Victor Brătulescu - "Țesături și broderii din secolul XVII de la bis. din Coșula", în "Mitropolia Moldovei și Sucevei", anul XXXIX (1963), nr. 5-6, p. 259-273.

- Victor Brătulescu - "Inscripțiile slavone și cutia cu broderii religioase de la fosta mănăstire Coșula", în "Mitropolia Moldovei și Sucevei", anul XL (1964), nr. 7-8, p. 443-447.
- Tiberiu Crudu - "O vizită la mănăstirea Coșului", în "Revista Moldovei", anul IV, nr. 8-9, Botoșani, decembrie 1924 – ianuarie 1925, p. 33–35.
- Maria Golescu - "Un effet de la propagande russe au début du XIX-e siècle au monastère de Coșula", în "Revue Historique du Sud-Est Européen" (RHSEE), an XIX/2, 1942, p. 521-526 + 2 pl.
- Ștefan-Sorin Gorovei - "Circulația „Herodotului” de la Coșula: explicații genealogice pentru un fenomen cultural", în ArhGen, an V (X), 1998, nr. 3–4, p. 155–169.
- Nicolae Iorga - "Mănăstirea Coșula", în "Neamul românesc literar", 1909, p. 266-267.
- Nicolae Iorga - "De la mănăstirea Coșula", în Revista istorică, anul XI (1925), p. 252.
- Nicolae Iorga - "Mănăstirea Coșula", în "Buletinul Comisiunii Monumentelor Istorice" (BCMI), anul XIX (1926), p. 70-73.
- Nicolae Iorga - "Herodot: traducere românească publicată după manuscriptul găsit în Mănăstirea Coșula". Ediție facsimil (Ed. Artemis, București, 2003)
- Mitropolia Moldovei și Sucevei - "Monumente istorice bisericesti din Mitropolia Moldovei și Sucevei" (Ed. Mitropoliei Moldovei și Sucevei, Iași, 1974), p. 191-192.
- Nicolae Stoicescu - "Mănăstirea Coșula", în "Mitropolia Olteniei", anul XXI (1969), nr. 11-12, p. 918.
- Constantin Turcu - "Știri despre mănăstirea Coșula", în vol. "Facultatea de teologie din Suceava. Institutul de istorie. La cinci ani de existență. Dare de seamă și comunicări" (Suceava, 1947), p. 62-69.

Autor: arh. Iosef Kovacs